

Osnovano Hrvatsko streljačko društvo u Kustošiji

PRIČA O HSD *KUSTOŠIJA* POČINJE 30. STUDENOGA 1939. KADA JE NEKOLICINA KUSTOŠIJANSKIH I VRAPČANSKIH STRIJELACA I LOVACA ODRŽALO OSNIVAČKU SKUPŠTINU U OPĆINSKOJ ZGRADI, DANAS U ILICI 259. KUSTOŠIJA JE TADA BILA ZAPADNO PREDGRAĐE ZAGREBA, ODIJELJENA OD GRADA MITNICOM NA POTOKU ČRNOMERCU. NOVOOSNOVANO STRELJAČKO DRUŠTVO IMALO JE TRIDESETAK REDOVNIH ČLANOVA

Piše **Miroslav Šarić**

Aktivnosti streljačkih društava, klubova i pojedinaca uoči II. svjetskog rata, kao i za NDH, povijesno su nepoznate najčešće zbog pomanjkanja podataka i pisanih dokumenata. Arhive državnih ustanova mahom su uništene nakon 1945. ili su nestale u akcijama skupljanja starog papira.

Osnivanje HSDK

Priča o Hrvatskom streljačkom društvu *Kustošija* započinje 30. studenoga 1939. kada je nekolicina kustošijanskih i vrapčanskih strijelaca i lovaca održalo osnivačku skupštinu u prostorijama općinske zgrade, danas u Ilici 259. Mogućnost osnivanja organizacija pod takvim nazivom omogućili su zakoni u novoosnovanoj Banovini Hrvatskoj. U to je vrijeme Kustošija bila zapadno predgrađe Zagreba, odijeljena od grada Mitnicom na potoku Črnomercu. Novoosnovano streljačko društvo imalo je tridesetak redovnih članova. U upravni su odbor izabrani općinski pisari u Kustošiji, Stjepan Doman i Golubić, listonoša Ivan Gene, trgovac Antun Gorup, zdravstveni tehničar Milan Wolf i općinski bilježnik Matija Zečević, kojeg je skupština ujedno izabrala za predsjednika.

Izgradnja streljane u Kustošiji

U proljeće 1940. godine Društvo je dobilo odobrenje uprave Zagrebačke ciglane d.d. da za streljanu može koristiti plato iznad iskopa glinice na Müllerovom brijegu. Mjesni trgovci Bosak i Lončar i gostioničar Franjo Wolf bili su nesebični sponzori Društva. Oni su novčano i donacijom građevinskog materijala potpomogli izgradnju streljane. Proširen je i put koji je iznad Črčekove kuće iz Frankopanske ulice vodio do streljane (danas Bujevački put), da bi se lakše dopremio potreban materijal i oprema. Odabir te lokacije za streljanu unutar granica općine Kustošija pokazao se kao mudar, jer se oružje nije moralo nositi preko Mitnice u Črnomercu do streljane u Maksimiru, kojom je upravljala Zagrebačka savezna streljačka družina.

Opremanje streljane i natjecanja

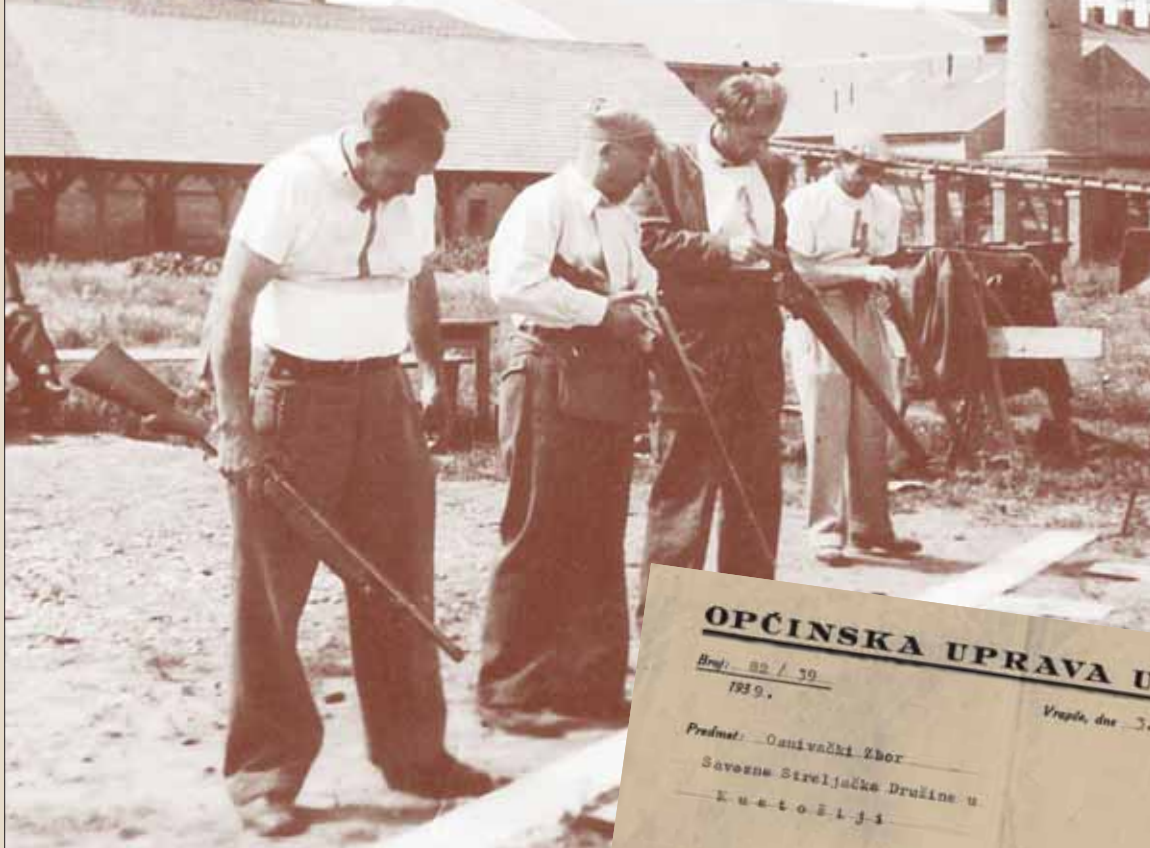
Osim 100-metarskog rova, sagrađena je i mala pričuvna baraka koja je služila za smještaj pribora: meta, okvira, lopatica za pokazivanje pogodaka, stola i stolca za zapi-

Matija Zečević, prvi predsjednik Hrvatskog streljačkog društva u Kustošiji

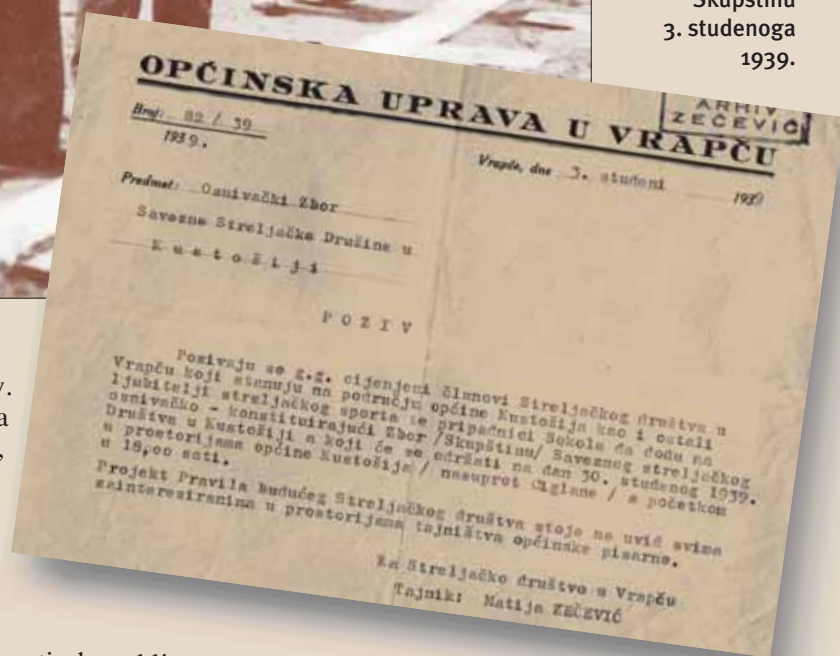
sničare, kao i podmetača za ležajeve na vatrenoj crti. Za gađanje glinenih golubova (letećih meta) odabran je predio Ciglanskog rita kod bajera. U rovu za izbacivanje meta ugrađeni su Preusovi strojevi sa spiralnim oprugama na ručno okidanje koje je isporučio zagrebački oružar Kočonda. Za gađanje dubleta kupljen je stroj tipa Grell & Co. s dvjema polugama.

Na otvaranju streljane sudjelovali su strijelci Zagreba i okolice. Gađalo se vojničkom i malokalibarskom puškom, pištoljem, pištoljem malog kalibra i slobodnog izbora. Gađalo se i na lovačke mete "sjedeca lisica", "stojeći srnjak" i glinene golubove. Najuspješniji su bili Andrija Maurer, Antun Gorup, Matija Zečević i Milan Wolf. U jesen 1940. uređena je između općinske zgrade u Kustošiji i Oštrekovog vrta 10-metarska zračna streljana s četiri streljačka mjesta.

Streljana za glinene golubove u Ciglanskom Ritu za vrijeme NDH 1943. godine. Na slici slijeva su Stjepan Kralj i Antun Gorup

Poziv na osnivačku Skupštinu 3. studenoga 1939.

Djelovanje za vrijeme NDH

Ratna 1941. prošla je bez aktivnosti, jer je tzv. svibanjskim dekretom raspušten upravni odbor, a time i rad Društva. Tek u proljeće 1942. godine, nakon što je od Ministarstva udružbe dobivena dozvola za rad, imenovan je povjerenik Udružbe. Društvo je zadržalo službeno sjedište u prostorijama općinskog poglavarstva u Kustošiji. Članovi Društva okupljali su se u gostionici kod Wolfa na uglu Vatrogasne ulice i Ilice, gdje su imali stalno rezerviran društveni stol, tzv. Stammtisch, a nastavili su i s daljnjim uređenjem streljane na Müllerovom brijegu. Da bi se namaknula potrebna sredstva za nabavu municije i pribora za treninge i natjecanja, Društvo je organiziralo zabave i proslave kod Wolfa ili u Stenjevcu, u gostionici kod Sertića. Iduće 1943. godine postavljene su tračnice za uređaj gađanja pokretne mete "trčeći jelen" velikim kalibrom. Za nosač mete upotrije-

bljeno je postolje vagončića za prijevoz glinice na ciglani, nakon što mu je skinuta metalna košara. Na postolje s kotačima postavljena je preklopna maketa sa silhuetom jelena u trku podijeljena na 10 krugova. Pokretala se ručno između dva zaslona na vidljivom prostoru širine 20 m.

Streljaštvo u Kustošiji poslije 1945.

Stvaranjem nove federalne države 1945. ugasio se rad HSDK, ali ne i streljane koja je zbog očuvane infrastrukture postala službena gradska streljana na kojoj se idućih godina održavaju međurajonska, gradska i republička prvenstva sve do 1952. godine, kada je program prenesen na novosagrađene streljane u Maksimir i Dotrščinu. Nastavnik na osmogodišnjoj školi u Kustošiji Juraj Žlebačić osnovao je 1953. Streljačku družinu *Slavko Štrbulec*, koja je 1960. izgradila dom sa streljanom u Vatrogasnoj ulici, čiji su djelomično vlasnici i danas. Poslije Domovinskog rata streljačka je družina promijenila ime u Streljački klub *Kustošija*.

Izvori i literatura

1. Bibliotheca collectiana - arhivalije, Sign. OD VIII./kor.
2. Sabolić, K. (2006). 220 godina streljaštva u Zagrebu. Zagreb: Streljački savez Zagreba.
3. Matija Zečević. Poratna sjećanja. Diktafonski zapisi, BiCo Sign, DZ - 26/I.

Upravni odbor HSDK: slijeva stoje Ivan Genc, Golubić i Stjepan Doman; sjedi Matija Zečević, predsjednik